

Α. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

**ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**
Μια απόπειρα εξήγησής τους

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ. 81-82

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΔΙΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Κεφάλαιο Πρώτο

Ποσοτική διαφορά ανδρικής και
γυναικείας εγκληματικότητας σελ. 85-92

Κεφάλαιο Δεύτερο

Ποιοτική διαφορά ανδρικής και
γυναικείας εγκληματικότητας σελ. 93-124

Κεφάλαιο Τρίτο

Υπάρχει αύξηση και επιβάρυνση
της γυναικείας εγκληματικότητας; σελ. 125-144

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Εισαγωγικά σελ. 147-154

Η εξέλιξη των θεωριών που προβλήθηκαν

Κεφάλαιο Πρώτο

Εξηγήσεις της ποσοτικά χαμηλής
γυναικείας εγκληματικότητας σελ. 155-173

Κεφάλαιο Δεύτερο

Εξηγήσεις των ποιοτικών διαφορών σελ. 175-179

Κεφάλαιο Τρίτο

Εξηγήσεις της αύξησης της γυναικείας εγκληματικότητας σελ. 181-194

ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ σελ. 195-199

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ότι η γυναίκα (= Γ.)^{*} εγκληματεί δεν είναι παράδοξο. Ζώντας στην ίδια κοινωνία με τον άντρα, φυσικό είναι να υφίσταται την επίδραση των εγκληματογόνων παραγόντων που υπάρχουν σ' αυτή την κοινωνία. Το παράδοξο είναι ότι η επίδραση αυτή λειτουργεί σε διαφορετικό βαθμό και με διαφορετικό τρόπο από ό,τι στους άντρες (=Α.)^{*}. Για παράδειγμα, σε μία κοινωνική ομάδα που αποτελεί μειονότητα οικονομικά πιά αδύνατη από τον κύριο πληθυσμό μιάς χώρας, που κατοικεί σε συνοικία όπου το ποσοστό εγκλημάτων είναι σχετικά υψηλότερο από τις λοιπές περιοχές της ίδιας πόλης, που έχει πολιτισμό και αξίες συγκρουόμενες με τις γενικά κρατούσες (culture conflict), τα γυναικεία μέλη της θα διαπράξουν συνολικά πολύ λιγότερα εγκλήματα από τα ανδρικά μέλη της. Και τα εγκλήματα αυτά θα είναι κατά μέσο όρο ελαφρότερα από τα εγκλήματα που διαπράττουν οι Α. Γιατί και πώς συμβαίνει αυτό; Το πρόβλημα που ζητάει εξήγηση έγκειται ακριβώς σ' αυτές τις διαφορές κι' όχι στο ότι και η Γ. εγκληματεί. Και αν η γυναικεία εγκληματικότητα δεν παρουσίαζε αυτές τις ιδιαιτερότητες δεν θα υπήρχε λόγος ιδιαίτερης μελέτης και έρευνας.

Ωστόσο μέχρις εδώ και 10-15 χρόνια δίκαιη ήταν η κριτική ότι το θέμα γυναίκα και έγκλημα (ως δράστης, ως θύμα, ως πράγοντας του ποινικού συστήματος) είχε παραμεληθεί, παρ' όλο που εμφάνιζε ιδιαιτερότητες χτυπητές και που αφορούσε το μισό πληθυσμό.

Ιδιαίτερα η γυναικεία εγκληματικότητα (η γυναίκα ως δράστης εγκλημάτων) παρουσιάζει σε σχέση με την ανδρική εγκληματικότητα κυρίως τις παρακάτω επί μέρους σημαντικές διαφορές, με τις οποίες και μόνο θα ασχοληθούμε σ' αυτή τη μελέτη:

→ 1. Μεγάλη ποσοτική διαφορά, δηλαδή η γυναικεία εγκληματικότητα (=γ.ε.) παρουσιάζει πολύ χαμηλότερα ποσοστά πάνω στη συνολική εγκληματικότητα από ό,τι η αντρική εγκληματικότητα (=α.ε.).

→ 2. Ποιοτικές διαφορές εγκληματικότητας. Η κυριότερη είναι ότι η Γ. εμφανίζει ελαφρότερη εγκληματικότητα, στρεφόμενη κυρίως κατά της περιουσίας, πάντως δε ποσοστά διαφορετικά από είδος σε είδος αξιόποινης πράξης από εκείνα που εμφανίζει ο Α.

3. Σε μερικές χώρες, ιδίως με προχωρημένη μεταβιομηχανική εξέλιξη και με υψηλού βαθμού καταναλωτική κοινωνία, παρουσιάστηκε στατιστικά κάποια άνοδος της γ.ε. τις τελευταίες δεκαετίες, η οποία, παρ' όλο που εξακολουθεί να διατηρεί μεγάλη απόσταση από την επίσης αυξανόμενη α.ε., ενέβαλε σε ανησυχία μερικούς εγκληματολόγους, κοινωνιολόγους και πολιτικούς, ιδίως διότι σε μερικές περιπτώσεις η, κατά κανόνα ποσοστιαία, αύξηση της γ.ε. ήταν μεγαλύτερη από την αντίστοιχη

---

^{*} Το γράμμα Γ σημαίνει γυναίκα και το γράμμα Α σημαίνει άντρας και τα δύο σε ενικό ή πληθυντικό και σε οποιαδήποτε πτώση (που προκύπτουν από τα συμφραζόμενα).

αντρική. Τέθηκε, μάλιστα, το θέμα της ποσοτικής αύξησης και ποιοτικής επιβάρυνσης της γ.ε. ως συνέπεια της γυναικείας απελευθέρωσης.

Σ' αυτό εδώ το μελέτημα, αφού προσεγγίσουμε λεπτομερέστερα τις παραπάνω διαφορές και την πραγματική έκτασή τους (Α' Μέρος), θα προχωρήσουμε σε μία προσπάθεια απάντησης στο βασικό ερώτημα: Πώς εξηγούνται οι διαφορές αυτές; (Β' Μέρος). Το δεύτερο αυτό μέρος είναι το κύριο αυτού του μελετήματος, ενώ το πρώτο, από τη φύση του πληροφοριακού χαρακτήρα, αποτελεί την αναγκαία εισαγωγή σ' αυτό. Στο δεύτερο, λοιπόν, μέρος, μετά την κριτική εξέταση των κυριότερων θεωριών που έχουν προβληθεί ως απαντήσεις σ' αυτό το ερώτημα, θα αποπειραθούμε να διατυπώσουμε τις προσωπικές θέσεις μας.

Δεν θεωρούμε άσκοπο να σημειώσουμε ότι πολλοί σύγχρονοι μελετητές του θέματος της γ.ε. έχουν περιπέσει σε διπλή σύγχυση. Αγωνίζονται να εξηγήσουν τις ιδιαιτερότητες της γ.ε. και ιδίως τη βασικότερη –δηλαδή το φαινόμενο του πολύ μικρότερου αριθμού αξιόποινων πράξεων που διαπράττουν οι Γ.– με βάση τις διάφορες κοινωνιολογικές θεωρίες της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς (στιγματισμού, differential association, σύγκρουσης πολιτισμών, κοινωνικής σύγκρουσης, ανομίας κ.λπ.).

Η διπλή σύγχυση συνίσταται στο ότι οι θεωρίες αυτές επισημαίνουν τους γενεσιουργούς της εγκληματικότητας παράγοντες που λειτουργούν σε Α. και Γ. και όχι τους ανασχετικούς παράγοντες που λειτουργούν στις Γ. μόνο και δρουν ως εξουδετερωτικοί ακριβώς των εγκληματογόνων παραγόντων που κανονικά λειτουργούν και για τα δύο φύλα. Με άλλα λόγια, οι θεωρίες αυτές εξηγούν γιατί οι άνθρωποι, Α. και Γ., εγκληματούν. Εδώ όμως μας χρειάζεται εξήγηση γιατί ειδικά οι Γ. περισσότερες φορές από τους Α. δεν εγκληματούν παρ' όλο που βρίσκονται υπό την πίεση εγκληματογόνων κοινωνικών παραγόντων, από αυτούς που μας προβάλλουν οι παραπάνω θεωρίες.

Κατ' εμέ είναι φανερό ότι για τις Γ. πρέπει να λειτουργούν κάποιοι ειδικοί λόγοι, ειδικοί παράγοντες που προκαλούν αυτές τις ιδιαιτερότητες της γυναικείας εγκληματικής φαινομενολογίας. Η εμβάθυνση του προβλήματος θα μας επιτρέψει να διαπιστώσουμε ποιός φύσης είναι αυτοί (βιολογικοί; κοινωνιολογικοί; ψυχολογικοί;) και συγκεκριμένα ποιοί ακριβώς είναι.

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι το φεμινιστικό κίνημα συνετέλεσε σημαντικά στο φωτισμό του θέματος, αφ' ενός με τη σημαντική αύξηση του συνολικού αριθμού των Γ. που σπουδάζουν σε πανεπιστήμια και ειδικότερα εκείνων που επιδίδονται σε εγκληματολογικές μελέτες –πράγμα που είχε ως εύλογη συνέπεια οι Γ. να μελετούν ιδιαίτερα τα προβλήματα που αφορούν το φύλο τους– αφ' ετέρου με την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων από νέα οπτική γωνία, τη γυναικεία, που είχε ως αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό ή την αλλαγή επιστημονικών θέσεων σε θέματα που αφορούν τη Γ. σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους. Και στην εγκληματολογία.

Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η συμβολή των φεμινιστικών αντιλήψεων είναι κυρίως κριτικής φύσης. Οξυδερκής και αποκαλυπτική όχι λίγων μύθων σχετικών με τη Γ., που επικρατούσαν επί πολύ μακρά χρόνια απρόσβλητοι και άθικτοι, δεν προχώρησε, ως τώρα, στη διατύπωση σφαιρικών εξηγητικών υποθέσεων ικανοποιητικά πλήρων και συστηματικών, ούτε σε επαρκή πολυδιάστατη έρευνα των αιτιωδών παραγόντων που γεννούν τις ιδιαιτερότητες αυτές, πειστικά επιβεβαιωτική των εξηγήσεων που προβλήθηκαν.

Έτσι απομένει ακόμη εργώδης προσπάθεια για τους μελετητές του θέματος.